

METINĘ VAGĄ UŽVERCIANT

Sunkaus istorinio likimo kelyje pasitinkame jau ne pirmuosius Naujosios Metus. Ir kas kartą metame kritikos žvilgsnį praėjimui, mėginami įvertinti istorijos lapus jau įrašytus įvykius. Čia pat bandoma išvengti ateitį, stengiamiesi įskaityti nežinomios būties mums kuriamus metmenis. Komplikuoti gyvenimo mechanizmas nežino atvangos. Dinamiškasis XX amžiaus tempas dar labiau išryškina seną tiesą — kas nežengia į priekį, tas eina atgal. Mums, kuriems epochinių įvykių raida skyrė sunkią, bet garbingą misiją tremtyje, ši tiesa yra suprantamesnė ir prasmingesnė nei daugeliu kitų tautų, kurios savo geopolitinės padėties dėka tik iš dienraščio reportažų ir radio komentarų nuvokia nūdienę pasaulio tragiką. Mes, greta eilės kitų Europos tautų, tai išgyvename savo jausmais ir protu, dvasia ir kūnu, krauju, kančiomis ir gyvybėmis. Dvasinės kultūros ir medžiaginės civilizacijos apogėjus gadyne, gal būt, netgi jos kulminacijoje, nenuplūnamai šios gadynės gėdai masės tauriausiu žmonių lavonų demonstruojama dėl paprasčiausio žmogaus būties elemento — laisvės nebuvimo.

Dėl žmogaus laisvės, dėl pagrinčių ir natūralinių jo teisių, dėl jo šioje planetoje esimo prasmės. Didži kova tebevyksta. Šios didžios kovos, kurios svorio centras slėgia mūsų Tėvynę iš tikrųjų tautos kamieną, ir mes esame dalis. Mūsų prievartos viešnage už paverttosios Tėvynės sienų tik tiek teptais objektyvioji istorija, kiek mes būsimе išjungę iš šios totalinės kovos vyksmą. Vien tik egoistinis troškimas išgelbėti savo kailį yra per menkas pagrindas vadintis politinio tremtinio vardu. Šis vardas yra ne tiek kai kurių teisių ar gal teisingiau quasi-teisių garantas, kiek politinės akcijos pareiga.

PASAULYJE VYRAUJA JĖGA IR SMURTAS

ST YRA NEPAJĖGI SUDRAUSTI OLANDIJĄ. PALESTINOJE VĖL NUTRAUKTOS KARO PALIAUBOS. VENGRIJOJE ŠIAUČIA KOMUNISTŲ TERORAS PRIEŠ KATALIKŲ BAŽNYČIOS VADOVUS. EGIPTE NUŠAUTAS MIN. PIRM. NAKROŠI PAŠA.

Po ilgų debatų Saugumo Taryba įsakė olandams Indonezijoje sustabdyti karo veiksmus ir paleisti suimtuosius Indonezijos politikus. Lygiagrečiai ji pavedė specialiai JT komisijai sekti šio įsakymo vykdymą ir rezultatus pranešti ST. Priimtoji rezoliucija yra amerikiečių projektas, papildytas Australijos pasiūlymais.

Olandija prieš dvi savaites pradėjo policinius veiksmus Indonezijoje ir kelias sėkmingais smūgiais sulikvidavo Indonezijos respubliką.

Pirmąją dieną parašutinkamai paėmė ir nelaisvę visą respublikoniškąją vyriausybę ir per kelias dienas užgnaužė Indonezijos karuomenės pasiūlymus.

Ši savo veiksmą Olandija pateisina „laisvės ir respublikos atkurtymu Indonezijoje“. Bet greičiausiai, kaip rašo pasaulio spauda, Olandijai rūpėjo užsitikrinti Javos žibalą šaltinius, turinčius lemiamos reikšmės Tolumų Rytų ūkiui ir karo politikai.

Būdingas yra karalėnės Julijanos kalėdinis atsisveikimas su olandais, dabar kovojančiais Indonezijoje. Jame sakoma, kad olandai atnešą Indonezijai visas keturias žmogus reikalingas laisvės.

Dar neužbaigusi debatų Indonezijos Saugumo Taryba įsakė olandams Indonezijoje sustabdyti karo veiksmus ir paleisti suimtuosius Indonezijos politikus.

dar tik pasyviaisiais jų dalyviais. Tai jau pažanga tarptautinės politikos arenoje.

Visos mūsų pajėgos ir visi veiksmai bus derinami, tikimės, ta kryptimi, kad 1949 metais Tėvynės laisvinimo byloje galėsime pasidžiaugti dar gražesniais darbo ir kovos vaisiais. Bet tai didėle dalimi priklausys ir nuo mūsų noro aukotis, sugebėjimo išlaikyti tautinį charakterį, moralinių mūsų minčių ir veiksnių lygį, susiklausymo ir tautinės vienybės.

Sunkios, bet teisingos mūsų kovos pergalę priartina įsiamoninimas, kad gyvename ne sau, bet tautai. Tai garbingai tautai, kurios sūnų ir dukrų tikstančiai savo krauju ir gyvybėmis galvina Tėvų Žeme.

Dr. J. Paplėnas

Dabar paaiškėjo, kad jis buvo suimtas Kūčių rytą. Su juo buvo suimta 13 vadovaujančių katalikų, jų tarpe grafas Esterhazy. Vengrijos vyriausybė apkaltino kardinolą Minszentį šnipinėjimu, vertimusi devizų prekyba ir stengimusi atstatyti Habsburgų dinastiją Vengrijoje. Tai būdingi nusikaltimai rytų Europoje likusiajai inteligentijai ir vadovaujantiems visuomenininkams naikinti. Be jų komunistai gali daug leng-

ŽVILGSNIS Į METINĮ TARPTAUTINĖS POLITIKOS BALANSĄ

Prieš dešimtį metų prasidėjęs antrasis pasaulinis karas dar nėra pasibaigęs. Kova tebeįsiamoma visu atkaklumu ir tere pasikeitę tik kovos partneriai. Ir nesunkiai galime spėti, kad Vokietija yra tik išvirsinė iš kaba dabartinioms buvusių aliantų nesutikimo. Kivirto šaknys daug gilesnės ir

tų ir vakarų atsiradusi neperkopama praraja.

Prabėgusieji metai yra būdingi tuo, kad šią bedugnę abi pusės tiek pagilino, kad nė su geriausiais teleskopais nepastebimas danguje joks šviesos meteoras, kuris šiai planetai artintų taikos balandį.

Esamoji padėtis moderniosios diplomatijos gadyne yra vadinama „šaltuoju karu“. Tačiau nors paskubomis peržvelgę praėjusių metų politinių įvykių balansą, pamatysime, kad „šaltojo karo“ vardas nevisada atitiktų šią sąvoką.

Sov. Rusija per 1948 metus dar labiau įsitvirtino Balkanuose. Jau sausio mėn. tik grįžęs po atostogų Rumunijos karalius Michaelis „abdikuoja“ ir išvyksta tremtin. Netrukus vasario mėn. Čekoslovakijoje pašalinama demokratine krašto vyriausybė, o jos vietoje pastatomas išsikimasis Maskvos tarnas Gottvaldas. Vidurvasary Maskvą paskelbia atgavimus Kominterną, tik moderniskai pakrikštytą Kominformo vardu. Šios Maskvos špijonažo ir sabotažo dukters sostinė parenkamas Biogradas, bet vėliau ji iškeliamą ir Bukareštą. Jau trečias mėnuo sėkmingai tęsiasi Kinijos komunistų žygis prieš Kuomintangą valdomą Kiniją. Čia trumpai susiminėti faktai būtų galima įrašyti ir stambiąją komunizmo aktyvų balansą.

Peino ir nuostolių sąskaitoje būtų galima paminėti, kad Staliniui iš dalies nepasisekė susitvarkyti su savo jugoslavijūku mokiniu Tito, kuris pats panoro būti diktatoriumi, nekontroliuojamu Politbiuro rankos. Taip pat jau trečius metus besitęsęs Graikijos pilietinis karas, kurios kraują ir toliau čiaulpa komunizmo voras būtų galima įrašyti komunistų ofenzyvos grandyje. Graikijai nelaimėjus nei komunizmui, nei demokratijai, ant šio krašto galvos toliau kabo D. M. moko kardas.

Ziūrėdami į komunizmo šių metų pasyvus ir vakarų demokratijai laimėjimus, pirmoje eilėje turime išskirti bene žymiausiajį pokario demokratijų laimėjimą, kuris kovo mėnesį buvo apvainikuotas Bruselio paktu. Paktas turi daugiau negu propagandinę vertę. Rudenį įkūrus V. Unijos jungtinį štabą, prie šių valstybių junginio žada prisidėti ir JAV su Kanada. Tuo būdu, prieš 9 mėn. gimusi sąjunga, kurios susiformavimą paralyžavo Komin-

formas nuolatinių Prancūzijos streikų pagelba, šiuo metu įgauna ryškų Atlanto Pakto kontūrus. Tai milžiniško masto gynybos pylimas prieš raudonosios bangos slautėjimą.

Bene stipriausią antausį komunizmas gavo Italijoje, kur „demokratinis frontas“ per bandžinio mėn. parlamento rinkimus surinko vos trečdajį tautos balsų. Tariamai lengvai nusiknamas laimėjimas išlydo iš Togliati rankų. Italija bent 5 metams pasirinko vidaus ramumo kelią, leidžiantį didžiosios politikos žaidime šlietis prie antibolševikinio susigrupavimo.

Nereikėtų praleisti ir Suomijos, kuri kirtu komunizmui ne tik prestižą, bet ir konkretų smūgį. Kankinių mirtimi krinant Benešui ir Masarykui, Suomija drįso išvyti iš valstybinio aparato istikimus Maskvos tarnus.

Abudu priešingai frontai ypač ryškiai buvo demonstruojami tik neseniai nutrauktoje JT sesijoje. Ši žodinė kova pasiekė diplomatinio atvirumo viršūnes, kada V. šinskiui ir jo satelitams buvo pasakyta, kad sovietiškoji meška prarijo tris Pabaltijo respublikas, kad ji kėsinsis ir prieš visą Europą. Tris mėnesius užsitęsusi konferencija nors nedavė jokių konkrečių rezultatų, bet nuteikė žmėgniją prieš sovietiškus groblukus.

Šioje šaltojo karo strategijoje viena vyr. būstinė yra anapus Atlanto, kita Maskvoje. Tarp dviejų nesutaikomų polių guli nukankintos Europos likutis. Jos ekonomiškas ligas bandoma gydyti Marshallio vaistais. Jie ypač sėkmingi buvo Vokietijai. Po vidurvasario žiaurios finansinės operacijos Vokietija, gavusi naują gyvybės elektrą, rodo greitą atkūtimą žymiai. Bet piniginė reforma galutinai nutraukė rytų ir vakarų menkus ryžius. Sovietams uždėjus sąstums ir vandenį, sušaldė ir sušaldė su D. M. ir šią brutalią priemonę vakariečiai atsakė „oro tiltu“. Ir dabar jie stovi prie dilemą, kuo šis žaidimas baigsis.

Prieš 10 metų Antrąjį Pasaulinį karą pradėjo III-sis Reichas. Argi ir dabar Vokietija būtų ginkluoto pasaulinio konflikto viena priekabių? Karas jau liepsnoja Kinijoje, Graikijoje, Artimuosiuose Rytuose. bet jam dar vis trūksta žiežirbos įelektrintoje „didžiųjų“ atmosferoje.

B. Aušrotas

Kauno Meno Mokyklos tvoros fragmentas žiemą

viau susidoroti su plačiosiomis gyventojų masėmis.

Egipte viešas medicinos studentų pavyzdys, kaip turėtų būti elgtis su teroristu.

sugebėjo prieiti prie šėinančio iš vidaus reikalų ministro rijos min. pr. Nakrošis nušauti. Ji penklais šūviais nušauti.

Pasikėsiniojas yra neseniai min. pirmininko įsakymu uždarytos charakterio, ir konstatavęs, kad Nepriklausomoji Lietuva sudarė sąlygas lietuvių kalbai per „labai trumpą laiką pasiekti aukšto lygio“, kai gaudai turėjo tenkintis lenkų ar rusų mokyklomis, autoinio toliau numato tokią tautybių evoliuciją:

„Gali atsitikti... kad tam tikras Mickevičius gudu priims lenkų arba lietuvių kalbą, kad didesnis nei ligšiol lenkų skaičius ims kalbėti gudiskai. Skaitytikimės su tuo, kad aukščiausiai suminėti lenkų arba lietuvių reikiama lenkiškai vyks ir toliau su tam tikra lenkiškumo proceso persvara, kaip tai yra buvę praityje (m. p.).

Reikia atsiminti, kad Kosciūška buvo gudas, kad gudas buvo Mickevičius ir kad taip pat daugelio dabartinės Lietuvos veikėjų, mokslininkų ir rašytojų pavardės aiškiai rodo gudiską jų kilmę. Tas maišymasis tikrai vyks ir toliau, tačiau jis negali būti atiduotas mažiausiam spaudimui, apskritai negali būti varuojamas. Ir lygiai neleistinas būtų natūralus šio proceso stabdymas.“

Toliau prisimenama Normanijos, Katalonijos ir Valijos pavyzdžiai, nors jie nevisada „sektini“.

Didž. Lietuvoje vidurinioios mokyklos turėtų kultivuoti visas tris kalbas. „Ir kai visos trys kalbos bus privalomai įvestos įstaigose, kai iš Lietuvos universitetų katedrų ims sklaidi mokslas visomis trimis kalbomis, dėsytotoji pasirenkanti tinkamiausia, — Didžiosios Lietuvos konsolidacija eis dideliais žingsniais į antkalbinės bendros lietuvių tautybės sukūrimą. Šio jausmo nėra reikalo kurti iš naujo. Jis visada buvo Lietuvoje, reikia jį tik prisiminti“, autoritetingai teigia autorius.

O kultūrą Lietuvoje jis mato tokią: „Atmetus kalbinius skirtumus, Lietuvos kultūra yra viena, ta pati ka ir Lenkijoje (?! m. p.). Negalima bėgti jos vadinti lenkų kultūra: kūrė ją juk lygiai len-

ju reikia ieškoti skirtingose pasaulėžiūrose ir nore valdyti pasauliui.

Beveik prieš ketverius metus nurimus Antrojo Pasaulinio karo patrankų gaudimui, tuoj po paliaubų per pustrėčijų metų buvo stengiamasi įstancijai santykius dangstyti gražiomis propagandos frazėmis. Buvo stengiamasi užšlopinti viešumą pasiekiančios žinios apie sąjungininkų rimtus nesutarimus. Buvo ieškoma kompromisų, ir tik 1947 metais, prieš pačias Kalėdas, kada galutinai nutruko „Keturius Didžiųjų“ vos risis saita, buvo viešai prisipažinta, kad tarp ry-

„DIDŽIOJI LIETUVA“ / Lenkiškosios kilmės projektas ateities Lietuvai

(Pabaiga)

Neturėdami vokiškų mokyklų ir mažoms tautoms, jie taps gerais lietuviams, nesvarbu, kuria kalba kalbančiais.

Tame plote buvo 300.000 žydų, kurių ten dabar jau nėra. Po vokiečių okupacijos žydų skaičius toks menkas, kad atėities statistikoje jis bus išreikštas ne procentais, bet promilėmis. Siandieną čia yra iš Rusijos prisigūžėjusių žydų, bet tai yra sovietų režimo valdininkai, jie pasišalinus drauge su juo. Žydų D. Lietuvoje liks tik tiek, kiek jų grįš iš emigracijos arba iš tremties ir tie negausūs, kurie, nedalyvaudami politiniame gyvenime, buvo daugiau sutapę su vietos gyventojais nei su sovietiniais „aktyvumu“.

Rusų tose žemėse yra žymiai daugiau nei tai rodo prieškarinė statistika. Jų vis daugėja. Bet lygiai tie, kurie priklauso naujoms „valdioms“ ir gausiai komunizmo biurokratijai, lygiai ir tie, kurie yra įkurdinti ūkiuose ir miestuose, ten neliks. Pirmieji patys bėgs, kai tik ims degti žemė po jų kojomis, antri gal ir norės likti, bet bus priversti grįžti ten, iš kur kilę. Išimti sudarytų pravoslavų cerkvės reformų. Ir caro ir sovietų valdžios persekiojami, jie visada buvo nusitelkę prieš Rusiją ir visada buvę lojalūs Lietuvos piliečiai. Juos reikia laikyti autochtonais. Prieš karą Lietuvoje ir Lenkijoje jų buvo apie 50.000.

Netiksliausiai yra Sov. Gudijos skaičiai. Sovietų šaltiniai priskaito gudų iki 7 milijonų. Yra pagrindo manyti, kad didesle to skaičiaus dalis yra iš Rusijos ir Azijos atkeldintas elementas, nekalbant jau apie rusišką ir žydišką inteligentiją miestuose. Žinome istisus Gudijos kaimus, iš dalies sunaikintus, iš dalies deportuotus, ir kuriuos su šeimomis atgabėti kalmukai. Bet azijaitai patys grįš į gimtuosius savo kraštus, o rusai bus priversti tai padaryti.

Padalinti gyventojus į tris

kalbines grupes siandieną yra visi neįmanoma, nes nėra patikimų duomenų, nes visame Didžiosios Lietuvos plote visų trijų kalbų gyventojai yra susimaišę ir, autorius manymu, dar ir todėl, „kad tokį patį susimaišymą dažnai galime pastebėti ir paties žmogaus, vidutinio mūsų krašto gyventojų, dvasioje ir įsitikinimuose“. Ir kai buvo stengiamasi priversti jį nusakyti savo tautybę... jis turėjo pagrįdą vadinti save vietiniais.

Autoriaus manymu, „klekvienuos juk tikrai yra lietuviškas didlietuvius, ne tiek svarbu, kuria kalba kalbas; dažniausiai jis gerai moka dvi, dažnai tris Lietuvos kalbas“.

5. Gudiskai kalbantieji lietuviai „Gudiskai kalbantieji lietuviai, — drašiai galime vartoti šį apibūdinimą, nes tais laikais, kai „gudo“ vardas neegzistavo, kaip tik iš kalba buvo visuotinė ir oficiali visose Lietuvoje, — sudarė Didžiosios Lietuvos gyventojų daugumą“, kartoja p. J. Wežik.

Toliau jis nurodo, kad būsimuoje D. Lietuvoje visos kalbos — lietuvių, lenkų ir gudų — turi būti oficialios ir vienodai privalomos visame valstybės plote.

Visame plote gyvena susimaišę visomis trimis kalbomis kalbantieji lietuviai, todėl kantoninė sistema atmetina. Be to, „padalinimas kantonais būtų be galio pavojingas Lietuvos susilpninimas, būtų amžinas pretekstas ir argumentas Rusijai atsipalėšti Gudija, o tai automatiškai atneštų Lietuvos irimą ir žuvmą.“

Trijų kalbų principas turės apimti valstybinį ir savivaldybės sektorius. Ypatinai atsvejinis apskritys galėtų pasitenkinti dviem kalbom, bet Vilniaus ir Klaipėdos srityse turi būti visos trys kalbos iki žemiausio savivaldybės vieneto, nes „sostinė ir uostas yra tie punktai, kur susitinka ir kryžiuojasi visų Didžiosios Lietuvos piliečių keliai ir interesai“.

Pabrėžęs, kad kiekviena gudiskai kalbančių persvara negalės primesti visai valstybei gudisko charakterio, ir konstatavęs, kad Nepriklausomoji Lietuva sudarė sąlygas lietuvių kalbai per „labai trumpą laiką pasiekti aukšto lygio“, kai gaudai turėjo tenkintis lenkų ar rusų mokyklomis, autoinio toliau numato tokią tautybių evoliuciją:

„Gali atsitikti... kad tam tikras Mickevičius gudu priims lenkų arba lietuvių kalbą, kad didesnis nei ligšiol lenkų skaičius ims kalbėti gudiskai. Skaitytikimės su tuo, kad aukščiausiai suminėti lenkų arba lietuvių reikiama lenkiškai vyks ir toliau su tam tikra lenkiškumo proceso persvara, kaip tai yra buvę praityje (m. p.).

Reikia atsiminti, kad Kosciūška buvo gudas, kad gudas buvo Mickevičius ir kad taip pat daugelio dabartinės Lietuvos veikėjų, mokslininkų ir rašytojų pavardės aiškiai rodo gudiską jų kilmę. Tas maišymasis tikrai vyks ir toliau, tačiau jis negali būti atiduotas mažiausiam spaudimui, apskritai negali būti varuojamas. Ir lygiai neleistinas būtų natūralus šio proceso stabdymas.“

Toliau prisimenama Normanijos, Katalonijos ir Valijos pavyzdžiai, nors jie nevisada „sektini“.

Didž. Lietuvoje vidurinioios mokyklos turėtų kultivuoti visas tris kalbas. „Ir kai visos trys kalbos bus privalomai įvestos įstaigose, kai iš Lietuvos universitetų katedrų ims sklaidi mokslas visomis trimis kalbomis, dėsytotoji pasirenkanti tinkamiausia, — Didžiosios Lietuvos konsolidacija eis dideliais žingsniais į antkalbinės bendros lietuvių tautybės sukūrimą. Šio jausmo nėra reikalo kurti iš naujo. Jis visada buvo Lietuvoje, reikia jį tik prisiminti“, autoritetingai teigia autorius.

O kultūrą Lietuvoje jis mato tokią: „Atmetus kalbinius skirtumus, Lietuvos kultūra yra viena, ta pati ka ir Lenkijoje (?! m. p.). Negalima bėgti jos vadinti lenkų kultūra: kūrė ją juk lygiai len-

kai kaip ir gudai, lietuvių kaip ir ukrainiečiai. Yra tai „Rzeczpospolitos“ kultūra. Ji sudaro neatsiskiriamą krikščioniškosios ir lotyniškosios Vakarų civilizacijos dalį. Turi bėgti tam tikrų skirtingumo sąvaybių, dėl kurių Krokuvoje ir Kijevo, Varšuvos ir Vilniaus gyventojai jaučiasi artimesni nei likusios Europos. Taigi šiuose rėmuose ryšys dar artimesnis, dar artimesnį pabrėžė, tikėjimų ir kultūros vieninamumą sudaro lietuviškas Minskas, Vilnius ir Kaunas.

Lietuvos kultūra yra viena. Ir jei pajėgsime suprasti šią paprastą tiesą, žinoma seneliu, bet pamirštą valkaičių, kad lietuvių tautybė nesiremia gimtąja kalba, tik, kaip šveicarų arba belgų tautybė, — bendru to pačios žemės apgyvendinimu, — tai nėra pagrindo bet kokioms šios rūšies kovoms, jei tik visos trys kalbos yra vienodai respektuojamos ir vienodai valstybinės“.

Prisiminęs Belgijos pavyzdį, autorius tiki, jog šitokioje Lietuvoje buvo neretas reiškinys toks lietuvių, kuriam visos trys kalbos būtų „gimtosios“!

Federacijos ribose, autorius projektuoja, kiekvienas pilietis turėtų judėjimo ir įsikūrimo laisvę visose federacijos valstybėse.“ Ir taip, kaip mums bus atdaros Lenkijos, Ukrainos ar Vengrijos sienos, taip pat ir Didžiąją Lietuvą gali atvykti ir įsikurti kiekvienas rumunas, slovakas arba taip pat čekas, — vienas arba su savo varstotu, — kaip amatininkas arba pirklys, prekybos arba pramonės firmos agentas, specialistas arba laisvaisis profesionalas.“

6. Pravoslavų bažnyčia Čia autorius teigia, kad lenkų politika pravoslavų bažnyčios atžvilgiu buvusi klaidinga ir apgavikiškai neiški. Popas Gudijų kaimo buvęs niekinamas ir pirmasis žemai lenkiški gatvėje sutikami policininkai. Jei būtų sutikami kitiokia politika, Lenkija būtų galėjusi tapti pravoslavų tikybos globėju. SSSR viešpatavus bedievybė sūtlė geriausius kozyrus, bet jie buvo pralošti.

Šią progą turinti išnaudoti Lietuva.

Nors projektuojamoje D. Lietuvoje ir būtų sentikių, karaimų ir mahometonų apie 10%, o pravoslavų apie 50%, bet, autorius įsitikinimu, Katalikų Bažnyčia vistiek turėtų stipresnę poziciją dėl aukštesnio savo dvasininkų lygio. O šimtinga politika atidarytų duris Katalikų ir Pravoslavų Bažnyčių Unijai. Reikia stengtis, kad Vilniuje arba pagal seną tradiciją Naugarduke būtų įsteigta pravoslavų metropolija, apimanti Lenkiją, Latviją ir Estiją. Šiai idėjai įgyvendinti lietuviškieji diplomatai turi gauti Konstantinopolio patriarcho pritarimą. Tai, autoriaus nuomone, nebūtų sunku, nes rusų interesų apribojimas visada yra Turkijos interesas.

7. Didžioji Lietuva ir Federacija „Didžiosios Lietuvos koncepcija nėra nauja. Norėjo ją sukurti Pilsudskis. Bet Pilsudskis neįvertino naujausiojo ginklo — propagandos“, teigia autorius. Toliau jis įrodinėja, jog Lenkijai nebūtų žalinga perleisti Lietuvai didžiausią tradiciskai ir istoriskai lietuviškų žemių plotą, nei tai nebūtų „lenkiška valdymo mažinimas, priešingai — tai tolimesnio jo plėtimosi galimybės“.

Dėl unijos autorius yra pesimistas, bet turi vilčių, kad ateityje, kai Federacijos nariai susaugs ir susigvens, jį galinti atsirasti, nors, gal būt, ir kitokios formos.

Siame skyriuje autorius prisimena ir aukštąsias mokyklas. Lietuviškasis universitetas turis likti Kaune, lenkiškasis (?! Stepono Batoro Vilniuje, o Minske turi atsirasti trečioji aukštoji mokykla.

„Valstybės vardas gali likti dviejuose lygios vertės žodžiuose: Litva ir Lietuva; pirmasis jų vienodai skamba lenkų ir gudų kalboms...“

„Vyties su dviem kryžiais skyde net nereikia sau priminti. Ne nuo šiandien ir ne nuo vakar jį yra bendras mūsų herbas“, baigia p. J. Wežik Didžiosios Lietuvos „konstrukciją“.

— DPD, XII. 26. Suomijos vyriausybė pertvarko savo policijos tarnybą. Buvo konstatuota, kad slaptoji policijos tarnyba buvo perplūdusi komunistinio galvono Naujosios „Apsaugos Pol'cijos“ viršininkas tiesiogiai priklausys prezidentui.

— BBC, XII. 27 Kinijos komunistų radijo stotys paskeblė. Kad Čiangaišekas ir kiti jo vyriausybės maršai yra įtraukti į karo nusikaltėlių sąrašus.

Aukštieji JAV pareigūnai Berlyne

Grudžio 25 d. į Berlyną buvo atskridę JAV prezidento pavaduotojas Barkley, aviacijos ministras Symington ir strateginės aviacijos viršininkas gen. Doolittle. Išbuvę dvi dienas Berlyne, jie išskrido į kitas vakarų Europos sostines.

Grudžio 26 d. į Berlyną atskrido ir JAV karo ministras Kenneth Royal. Spaudos konferencijoje jis pareiškė, kad jo pareigavimu yra sudaryti tiesūs statistiniai duomenys apie koncentracijos stovyklas Sov. Rusijoje. Šiuo metu Rusijos priverčiamojame darbo stovyklose yra 13 mil. žmonių. Iš jų 9 mil. rusų, 2 mil. vokiečių civilių ir 2 mil. iš kitų rytų Europos kraštų. Į šį skaičių neįeina vokiečių karo belaisviai.

Tito prekiaus su kapitalistais

Grudžio 27 d. Jugoslavijos parlamento posėdyje, kurį buvo svarstomas 1949 metų biudžetas, Tito pareiškė, kad dėl Kominformo valstybių vykdomo boikoto prieš Jugoslaviją, krašte yra jaučiamas nepaprastas mašinų trūkumas, Jugoslavijai šie kraštai nori paversti žemės ūkio kraštu. Tačiau ir spaudžiama Jugoslavija vis dėlto įvykdžiusi pramonės planą, tik dabar ji turinti pradėti prekiauti su kapitalistiniais kraštais, kad už savo gaminius gautų reikalingų mašinų.

JUNGTINIŲ TAUTŲ SESIJAI PASIBAIGUS

(Laiškas iš Paryžiaus)

Paskutinėmis sesijos dienomis, o gal net savaitėmis telefonai tebeskamino kaip ir sesijos pradžioje, mašinėlės barškino, lif- tai be perstojo kilnojo delegatus, žurnalistus, personalą, svečius; žmonės Chaillot rūmuose, lyg bitės avily, dūžėjo, skubėjo. Bet lyg avily netekus karalienės-motinos, visus dengė kaž koks beprasmingo slogutis. Kartais atrodė lyg žmonės gėdijasi vienas kito. Didelis aparatas, begalinės išlaidos, atskirų žmonių didelės protas ir dar didesnis pasi- šventimas — viskas pakvipto fiasco. Politinių atžvilgių šitos sesijos kitaip negalima apibūdinti kaip — Fiasco.

Tačiau sumuojant visą dabartinę sesijos veiklą ir atliktus darbus, negalima jų visų vien neigiamai vertinti. Salia politi- nių problemų įvairiose komisio- je buvo skiriama labai daug lai- ko socialiniams ir moraliniams klausimams aiškinti, spresti. Kū- dikio globa, genocido sąvokos prapletimas, prieš kuriai taip protestavo Sovietų atstovai, ir visa eilė kitų, kad ir smulkesnių, bet lygiai svarbių problemų bu- vo išspęsta bei išsiaiškinta. Bet yra vienas klausimas, reikalau- jąs ir didesnį susidomėjimą ir pažvelgimo į praeitį, — tai žmo- gaus teisių deklaracija. Jos pri- ėmimas, o taip pat ir jos paruo- šimas visos sesijos populiariausiu žmogum padarė poniją Roosevel- tiene, Žmogaus Teisių Lygos pir- mininkė.

Tai supuoliams ar pranašystė? Prancūzų revoliucija prasidėjo žmogaus teisių deklaracija, kuri buvo gausiai aplaistyta nekaltųjų krauju.

Iš daugelio smulkesnių galima spresti, kad didvidesimtojo am- žiaus revoliuciniai bandymai ima aprimti. Tautos, valstybės, bon- disis kraujo, gėdiasi savo žiaurumu, o visi žmonės, pavargę nuo viso-

kių ideologijų, vieno tetrokšta: ramybės.

O gal pirmajai Amerikos lady, populiariausiai mūsų gadyneš- moteriai vadovaujant, paskelbto- ji žmogaus teisių deklaracija bei- toji pirmoji kregždė, atnešanti iš- silaisvinimą iš priespaudos var- go ir nevilties?

Nors ši sesija nesusėgėjo pa- gauti taikos už ragu ir neap- tramdė didžiausiojo taikos ardy- tojo ir laisvės mindžiotijo, vis dėlto galutinai visiems įrodė, kad taikingas ir našus bendradarbia-

vimas su dabartiniu Rusijos re- žimu yra neįmanomas. Sov. S-gos delegatai, kartais labai vikriai ir dažniausiai pirmieji pagrindinius tarptautinio bendra- darbiavimo principus, vykdė sa- vo programą, kurią galima būtų apibūdinti: „Jei negalim laimė- ti taip ir tiek, kiek norim, tai trukdysim kiek galim“.

Po šitos sesijos viena yra aiš- ku: Sovietų Sąjunga dabar morališkai karą yra pralaimėjusi.

J. D. N.

DABARTIES DEMOKRATIJOS KLAI DA

Ankstyvesnė ir ypač dabartinė žmogijos patirtis, regis, jau vi- sai aiškiai išryškino tiesą, kad laisvė turi teise naudotis tik tie, kurie ją pripažįsta ir kitiems. Tai turėtų būti vieno pagrindi- nių demokratijos principų, ku- riuo remiantis galima apsaugoti nuo smurtinio perversmo ir iš jo sekantįs prievartinės demokrati- nės valdymo sistemos.

Juk dar visai gyvas demokra- tijos pamokas nacių įsigalėjimo Vokietijoje pavyzdys. Naciai, naudodamiesi demokratine Vo- kietijos santvarka, nevaržomai varė savo propagandą ir šmeižė demokratiją. Sustiprėję ir pa- dauginę savo eiles, jau panaudo- ję žulimą ir smurtą, ir „demo- kratiniu būdu“ paėmė valdžią. Po to jie jau niekam laisvės ne- davė ir Vokietiją valdė Gestapo, kacetų, politinio bei ekonominio žmonių persekiojimo pagalba. Ir tai tęsėsi tol, kol jie pripilo nat- uralų jėms „liepto galą“. Bet kiek per tą laiką žuvo žmonių, kiek jų buvo kankinama, kiek smurto įvykdyta ligi visos tau- tos valios klajostimo imtinai.

Boševikai nelaukia nė tokio momento, kada „demokratinis bū- dus“ galės paimti valdžią į sa- vo rankas, — jie organizuoja

PO VIENERIŲ METŲ DARBO ANGLIJOS TEKSTILĖJE

RAŠO J. KARKLIUS

Pagal Westward Hol schemą į D. Britaniją, kaip Europos savanorai darbininkai, atvyko apie 6.000 lietuvių tremtinių. Pagal Darbo Ministerijos aiškinimą, šie savanoriai darbininkai nebuvo atgabendami, bet, jei jų elgesys bus geras, nuolatiniams apsigyveni- miui. Kontinento registracijos punktuose Westward Hol sche- mos biuletenyje aiškinama, kad pagal šį planą atvažiuavę darbi- ninkai, išgyvenę D. Britanijos penkerius metus, turės teisę pra- syti britų pilietybės. Tokie pat turinio informacija duodama ir Centrinio Informacijos Biuro iš- leistoje knygelėje „Kaip apsigy- venti D. Britanijoje“.

Atvykusieji savanoriai darbi- ninkai yra traktuojami kaip fizi- nė darbo jėga, reikalinga padidinti darbininkų skaičių žemės ūkyje, anglas kasyklose, gele- žies ir plieno liejyklose, o moter- yms išskirstytos tekstilės pramo- nėje, skalbyklose, kai kuriems namų ruošos darbams ir ligonių priežiūrai. Paskirstymą į darbus atliko Darbo ir Tautinės Tarny- bos Ministerijos įstaigos. Tačiau skirstant į darbus nebuvo apsi- ribota vien tik aukščiausiu išvardi- ntais kategorijomis, ir keletai tūkstančių EVVS buvo leista dirbti kitose šakose.

Į darbininko išsilavinimą ir buvusią profesiją beveik nebuvo kreipiama dėmesys. Tik nedeli- am EVW skaičiai, kurie turi, pav., gydytojų ar dantų gydytojų kvalifikacijos, taip pat ir tiems, kurie pasižymi ypatingais gabu- mais ar patyrimu kitose profesio- jose, yra duodamas toks darbas, kur jie gali panaudoti savo gabi- umus arba specialias kvalifika- cijas. Tuo jau yra pasinaudoję ir keletas lietuvių gydytojų ir in- žinierių, gavusių darbą savo spe- cialybėje. Tačiau ir šios kategor- ybės asmenims gauti darbą savo srityje nėra lengva, ir užintere- suoti turi parodyti atitinkama iniciatyvą, prašydami Darbo Mi- nisteriją perkelti ji tokiam dar- bui, kuriam jis turi specialias kvalifikacijas ir patyrimą.

Kiekvienas savanoris darbinin- kas, registruodamasis darbam, D. Britaniją, turėjo pasirašyti, kad perskaitė ir suprato šio pla- no taisykles, išdėstytas raštu, ir kad jis sutinka priimti tą darbą, kurį parinks Darbo ir Tautinės Tarnybos Ministerija. Šitas savanori pasidėjimas atpalaidavo Darbo Ministerijos įstaigos nuo pareigos skirti darbą vienos šeimos nariams, pav., vyrui ir žmogui, toje pačioje darbovietėje. Tačiau atvykę į Angliją, ypač vedusios poros, šiam pasidėjim- ui parodė didelį pasipriešinimą ir Darbo M-ijos įstaigos, kad būtų, o iš pradžių vengdamas konfliktų, o iš kitos pusės, esant pareikalavi- mumui vyrų darbo jėgos, daugma- žiausiai vedusių pasiskirtę į tekstilės pramonę. Dėl žymesnės darbo jėgos poreikavimo tekstilės pramonėje buvo leista ir nevedu- siems vyrams dirbti šioje pramo- nės šakoje. Šiuo metu į teks- tilės pramonę vyrų jau beveik neprilima, išsiskyrus tik vedusius, kurių žmonos dirba tekstilės fa- brikuose.

Kiek galima apytikriai spėti, Anglijos tekstilės pramonėje dir- ba apie 2000 lietuvių. Jie visi

verstis savo jėgomis. Todėl su- sidaro nelygi kova, ir natūralu, kad laimi galingasis.

Dėl neapdairumo, dėl šios klai- dos demokratiniai kraštai labai daug kenčia. Nesulaukta smur- tinė propaganda galį gale pri- veda prie to, kad tenka imtis ra- dikaliųjų priemonių, kaip pav. Prancūzijoje su angliakaisiais. Bet šiuo atveju kova jau daug sun- kesnė, nes smurtinė bolševiku propagandą yra paveikusi daugė- li žmonių ir ypač darbininkų or- ganizacijos, kurių nariai, kad ir kitos nuomonės būdami, jau nepajęgiu pasipriešinti tam smurtui.

Vakaru demokratija, besilaiky- damą senųjų principų, dar nesu- vokė šios tiesos.

Tiesa, varžymas politinės lais- vės turi lyg tam tikrą užmačių prieš laisvę bendrai. Bet gi, ne kiekvienas laisvas veikimas jei- na ir asmens laisvųjų sąvoka. Va- dnamųjų kriminalinių nusikal- tinių laisvės neklaus nepripažista. O koks gi didesnis dar gali būti kriminalas kaip sukūrimas to- kių sąlygų, kuriose asmuo pa- vėrdinamas žiauriausio išnaudo- jimo objektu; kuriose liejami žmo- nių kraujas; kuriose asmeniui atimamas žmoniškasis pavaldas; kuriose laisvė kankinama kon- cetracijos stovyklose, ir kuriose žmonės netenka bet kokios vil- ties išismusti į šviesesnę ateitį? Taigi, jeigu eilinis kriminalas yra baudžiamas, tai toks didelis kriminalas, kaip fašizmas ir bol- ševizmas, dėl kurių žmogija ne- gali išeiti iš laisvo kultūringo gy- venimo vieškelio, mažiausia tu- ri būti nepreleistas.

Ir bendrai, visi žmonijai jau metas bus įsiamoninti, kad laisvėms turi teise naudotis tik tie, kurie ir kitiems tas lais- vės pripažįsta!

J. Karkelis

Canberra. Australijos vy- riausybė pasirašė su Japonija pre- kybos sutartį, pagal kurią Aus- tralija tiems Japonijai vilnas, o Japonija Australijai — medvil- nę, šilką, mašinas, popierių ir stiklo gaminius.

SOVIETŲ TERORAS PABALTIJYJE

1948 m. Švedijoje išleista knyga „SOVIETS BLOODSHED I BALTIKUM“. Šios knygos autoris yra latvių rašytojas ir žurnalistas Albert Kalme. Jis kruopščiai surinko dokumen- tus, pradėjamas 1940 metais, kurie parodo bolševistinę tira- nią okupuotose Pabaltijio kraštuose. Jis pats buvo nu- teistas mirti, bet pavyko jam pabėgti ir žvejų laivu pasiekti Švediją. Netrukus šios knygos laida anglų kalba „Soviet- Blood-Guilt in the Baltics“ bus parduojama ir Amerikoje. Kruvinieji sovietų nusikalti- mai paliustruoti dokumentali- nėmis nuotraukomis.

Sios knygos trumpa santrau- ka yra atspausdinta amerikie- nis laidos 1948 m. gruodžio mėn. „Reader's Digest“ žurnale. Skaitytojams galime priminti, kad šis žurnalas yra spausdi- niamas 12 pasaulio kalbų ir jį skaito apie 24 milijonai skait- ytojų. Nereikia aiškinti, kad šio straipsnio propagandinė vertė yra nepaprasta.

Kaip elgiamasi su tautomis, prijungtomis prie Sov. Sąjungos, ir tai gali atsakyti Pabaltijio gy- ventojai.

Autorius rašo, kad latviai kar- tu su lietuviams ir estais pirma- jame Pasauliniame kare kovoję

prieš imperialistškąją Vokietiją, o vėliau prieš bolševikinę Rusi- ją. Laimėtoji Pabaltijio tautų nepriklausomybė buvo pripažinta visų tautų, ir jaunosios respubli- kos buvo priimtos ir Tautų Sa- junga. Jos išbuvo laisvos ligi 1940 m. birželio mėn. Tada V. Molotovas apklipešiuo cinižu apkaltino tris mažuosius Rusijos kaimynus, ruošiant „šamokslą“ prieš didžiąją Sov. Rusiją. Raudonoji armija deginama ir plė- dama įsiveržė į Pabaltijio kraš- tus, ir jų nepriklausomybė buvo sunaikinta.

Dabar, po aštuonerių sovietų ir načių teroro metų, šie Europos kraštai esą baigiami pamiršti.

Bolševikinis voras savo čiul- puvais traukia savo aukų kraują. Naikinimo metodai yra visur tie patys, kur plevešuoja piautuvo ir kūjo kruvinoji vėlavė. Ten kada baisyti MVD policija; naikinama tautinė kultūra; už- draustas tikybinis apeigas; auk- tytojų. Nereikia aiškinti, kad šio straipsnio propagandinė vertė yra nepaprasta.

Kaip elgiamasi su tautomis, prijungtomis prie Sov. Sąjungos, ir tai gali atsakyti Pabaltijio gy- ventojai.

Rygoje buv. vidaus reikalų mi- nisterijos rūmose išskūrusi MVD vyriausioji būstinė. Daugybė ka- linių celių yra šios baisiosios įstaigos nepamainomas įrankis.

Kurčios tylos laikotarpis jau praėjo

1948 m. Švedijoje išleista knyga „SOVIETS BLOODSHED I BALTIKUM“.

1948 m. Švedijoje išleista knyga „SOVIETS BLOODSHED I BALTIKUM“.

1948 m. Švedijoje išleista knyga „SOVIETS BLOODSHED I BALTIKUM“.

1948 m. Švedijoje išleista knyga „SOVIETS BLOODSHED I BALTIKUM“.

PREIBURGE ĮSISTEIGĖ LATVIŲ-LIETUVIŲ VIENYBĖS SKYRIUS

Grudžio 12 dieną Freiburge įsisteigė Latvių-Lietuvių Vieny- bės skyrius. Steigiamajame susi- rinkime paskaitą skaityė latvių evangelikų vyskupas prof. dr. L. Evanzins — tema „Latvių-lietuvių santykiai“. Sugiedoti lietuvių ir latvių himnai. Lietuviškai, lat- viškai ir vokiškai perskaityta M. Lietuvos tautinė giesmė „Lietu- vialis esame mes gimę“.

Lietuvių evangelikai, Freibur- ge neturėdami savo kunigo, lan- kosi latvių evangelikų pamaldos- se. Būtu gražu vienybės pasi- reikšimas, kad ir latviai katali- kai, kurie čia neturi savo kunigo, užuot eje į vokiečių pamal- das lankytis lietuvių katalikų pamaldose.

1941 m. birželio 14 d. pradėto- ji Pabaltijio tautų deportacija, kada buvo išvežta apie 35 tūkst. latvių ir apie 120.000 lietuvių ir estų, yra neuatruojami tešma. Priverčiamoji darbo sto- vyklė, prasidėjusiose apie Uralą ir nesibaigiančiose tolima- jame Sibire, šios nekaltos aukos kasa kanalus, druską, stato ke- lius, gamina šaudmenis. Už tai jie gausa bado normas, ligi gal- jingai įveikti mirtis jas prigludžio savo gėlybe.

Autorius baigia, kad šiuo metu Pabaltijy yra stiprus tautinis ju- dėjimas. Daugelis tiki, kad lais- vę grįžti į šiuos kraštus yra tik vienas vienintelis kelias; tam reiktu reorganizuoti JT, kad lais- vosios pasaulio tautos, naudoda- mosios kolektyvine jėga, apgintų laisvę ir teise prieš terorojų ir vergiją visoje žemėje. X. Y.

PROF. V. ČEPINSKIS NUMATĖ ATOMINIO AMŽIAUS PROBLEMAS

Kai 1945 m. ant Japonijos spro- go pirmoji atominė bomba, tai ne tik buvo sunaikintas Hirošimos miestas, bet ir visa žmonija buvo taris staigaus smūgio sukurtė. Eiliniam žmogui toji žinia buvo ne tik kažkas siaubinga, bet ir visai nelaukta, nesuprantama, ne- lyginant šurpiai tikrove verties kognos fantastinės apyskops prasimanymas.

Tačiau mokslo žmonės tai anaipolt nebuvo tokia netikėta staigmena. Jau nevienu dešimt- metį prieš tai pasaulio mokslin- kinkai sukė galvas, kaip prireiti prie tų milžiniškos energijos iš- teklių, kurie sukaupti atome.

Prof. V. Čepinskis, žinomas šio universiteto personalo narys ir du kartu buvęs jo rektoriu, savo paskaitoje „Didelės fizinės problemos radijoaktingumo šviesoje“, skaitytoje Lietuvos ma- tematikos ir fizikos mokytojų konferencijoje Kaune 1928. I. 3. (išsp. Pirmosios matematikos ir fizikos mokytojų konferencijos darbai. Redagavo A. Kasakaitis. 1928 psl. 17—34). Nuosekliai iš- aiškina dalyką, jis šiaip suglav- dė klausimo esmę: „... energija, kurią, sakysime, išleidiama 1 gra- mas radijoaktingo atomo, kai jis branduolys skyla, yra apla- niai apie 100.000.000 sykių di- desnė, kaip sprogtamosios me- džiagos dinamito arba radioakti- vinių medžiagų energijos, nes tie didieji energijos kiekiai, apie ku- riuos čia kalbama, atspalaiduoją tik per ilgą laiką. Praktiškos reikšmės šita radijoaktingų me- džiagų energija turėtų tik tada, jeigu chemikams pasisektų tuo ar kitu būdu pagreitinti šios radijoaktingumo procesas, — ki- tap sakant — kontroliuoti šitas procesas. Tai yra artimesnės ar tolimesnės ateities dalykas“.

Kad prof. V. Čepinskis galėjo gražiai formuluoti atomo skaldy- mo problemos esmę, žinoma, nėra nuostabu, nes mokslas pasau- liui tai nebuvo naujiena. Betgi labai įdomu, kad jis išvagiav- numatė ir doroviškai politinę ato- minės energijos panaudojimo pro- blemos pusę. Ir tikrai, šiuo me- tu, kai Saugumo Taryba negali įgyvendinti saugumo, kai dėl Ry- tų sabotazo negalima susitarti dėl atominės energijos panaudojimo kontrolės tarptautiniu mastu, kai visas taikos išsilgęs pasaulis su- nuostų farsu. Sovietų kontro- liojamoje spaudoje nepasirodė nė viena žinia apie Reimso ka- pituliaciją, ir žmonės už geleži- nės uždarog galvojo, kad tik Raudonoji armija privertė Vo- kietiją kapituliuoti...

Kai 1945 m. ant Japonijos spro- go pirmoji atominė bomba, tai ne tik buvo sunaikintas Hirošimos miestas, bet ir visa žmonija buvo taris staigaus smūgio sukurtė. Eiliniam žmogui toji žinia buvo ne tik kažkas siaubinga, bet ir visai nelaukta, nesuprantama, ne- lyginant šurpiai tikrove verties kognos fantastinės apyskops prasimanymas.

Tačiau mokslo žmonės tai anaipolt nebuvo tokia netikėta staigmena. Jau nevienu dešimt- metį prieš tai pasaulio mokslin- kinkai sukė galvas, kaip prireiti prie tų milžiniškos energijos iš- teklių, kurie sukaupti atome.

Prof. V. Čepinskis, žinomas šio universiteto personalo narys ir du kartu buvęs jo rektoriu, savo paskaitoje „Didelės fizinės problemos radijoaktingumo šviesoje“, skaitytoje Lietuvos ma- tematikos ir fizikos mokytojų konferencijoje Kaune 1928. I. 3. (išsp. Pirmosios matematikos ir fizikos mokytojų konferencijos darbai. Redagavo A. Kasakaitis. 1928 psl. 17—34). Nuosekliai iš- aiškina dalyką, jis šiaip suglav- dė klausimo esmę: „... energija, kurią, sakysime, išleidiama 1 gra- mas radijoaktingo atomo, kai jis branduolys skyla, yra apla- niai apie 100.000.000 sykių di- desnė, kaip sprogtamosios me- džiagos dinamito arba radioakti- vinių medžiagų energijos, nes tie didieji energijos kiekiai, apie ku- riuos čia kalbama, atspalaiduoją tik per ilgą laiką. Praktiškos reikšmės šita radijoaktingų me- džiagų energija turėtų tik tada, jeigu chemikams pasisektų tuo ar kitu būdu pagreitinti šios radijoaktingumo procesas, — ki- tap sakant — kontroliuoti šitas procesas. Tai yra artimesnės ar tolimesnės ateities dalykas“.

Kad prof. V. Čepinskis galėjo gražiai formuluoti atomo skaldy- mo problemos esmę, žinoma, nėra nuostabu, nes mokslas pasau- liui tai nebuvo naujiena. Betgi labai įdomu, kad jis išvagiav- numatė ir doroviškai politinę ato- minės energijos panaudojimo pro- blemos pusę. Ir tikrai, šiuo me- tu, kai Saugumo Taryba negali įgyvendinti saugumo, kai dėl Ry- tų sabotazo negalima susitarti dėl atominės energijos panaudojimo kontrolės tarptautiniu mastu, kai visas taikos išsilgęs pasaulis su- nuostų farsu. Sovietų kontro- liojamoje spaudoje nepasirodė nė viena žinia apie Reimso ka- pituliaciją, ir žmonės už geleži- nės uždarog galvojo, kad tik Raudonoji armija privertė Vo- kietiją kapituliuoti...

žadėjimas jo daugiau nesaisto, surado būdą kapituliacijos pasira- šymu eiga perduoti AP Londo- no biurui, kuris savo ruožtu į- skleidė visame pasaulyje. Tačiau netrukus generolas Allen už tai uždraudė AP korespondentams veiktį visame Europos karo lau- ke. Šis draudimas sukėlė JAV spaudoje tikrą audrą, ir dėl to buvo panaikintas, tačiau AP Pa- ryžiaus biuro vedėjas ir toliau liko suspenduotas nuo karo ko- respondento pareigų.

Grįžęs į JAV, AP Paryžiaus biuro vedėjas paprašė Karo mi- nisteriją iširti, kuriuo pagrindu Flensburgo radijas galėjo skelbti apie kapituliacijos pasirašymą. Po vienerių metų jis gavo iš kar- štabo paaiškinimą, kad Flens- burgo radijas žiniją paskelbęs su vyr. sąjungininkų kar. štabo ži- nia. Po šio paaiškinimo AP ko- respondentui buvo grąžintos su- spenduotos karo korespondento teisės.

Igalinui paaiškėjo, kad Sovietų inscenizuota kapituliacija Ber- lyne buvo jų pirmasis Vakarų pajėgas užsachuojantis žingsnis. Kapituliacijos paskelbimo atidė- jimui jie norėjo laimėti laiko kapituliacijos iškilmes Berlyno gyviesiuose pasiruosti. Tokiu būdu Reimso kapituliacijos pak- kelbimas įvyko kelioms valan- doms prasilkus po Berlyne su- ruošto farsu. Sovietų kontro- liojamoje spaudoje nepasirodė nė viena žinia apie Reimso ka- pituliaciją, ir žmonės už geleži- nės uždarog galvojo, kad tik Raudonoji armija privertė Vo- kietiją kapituliuoti...

Pagaliiu tą pačią gegužės 8 d. 14 val. 03 min. Dönitzo vyriausy- bės užsienio reikalų ministeris grafas Schwerin von Krosigk per Flensburgo radiją pranešė Vokietiją kapituliacijai bei sąlygų. Ir tai buvo padaryta ne be są- jungininkų vyr. kariuomenės va- dovybės pritarimo. AP atstovas, am reikalui bus duotas įsakmus

Gegužės 4 d. ir maršalo Montgo- mery būstinę atvyko du admiro- lo Karl Dönitzo vyriausybės at- stovai — admirolas Hans Georg von Friedeburg ir plk. Fritz Po- leek — tartis dėl Vokietijos ka- pituliacijos. Montgomery juos pasitūję generolo Eisenhowerio būstinė, Friedeburgui buvo čia pranešta, kad naujoji Vokietijos vyriausybė turinti tuojau įteikti įgaliuotum besąlyginei kapitu- liacijai su sąjungininkais ir Rusi- ja pasirašyti.

Gegužės 6 d. parinktu žurna- listų grupę, kurioje buvo ir AP Paryžiaus biuro vedėjas, iš Pary- žiaus lėktuvu buvo nugabenti ir Reimsa. Kelionės metu sąjungin- kinkų vyr. kariuomenės štabo spaudos skyriaus šefas brigados generolas Frank A. Allen parei- kalavo iš žurnalistų pasidėėti neskelbti spaudoje nieko apie kapituliacijos derybas tol, kol tam reikalui bus duotas įsakmus

žadėjimas jo daugiau nesaisto, surado būdą kapituliacijos pasira- šymu eiga perduoti AP Londo- no biurui, kuris savo ruožtu į- skleidė visame pasaulyje. Tačiau netrukus generolas Allen už tai uždraudė AP korespondentams veiktį visame Europos karo lau- ke. Šis draudimas sukėlė JAV spaudoje tikrą audrą, ir dėl to buvo panaikintas, tačiau AP Pa- ryžiaus biuro vedėjas ir toliau liko suspenduotas nuo karo ko- respondento pareigų.

Grįžęs į JAV, AP Paryžiaus biuro vedėjas paprašė Karo mi- nisteriją iširti, kuriuo pagrindu Flensburgo radijas galėjo skelbti apie kapituliacijos pasirašymą. Po vienerių metų jis gavo iš kar- štabo paaiškinimą, kad Flens- burgo radijas žiniją paskelbęs su vyr. sąjungininkų kar. štabo ži- nia. Po šio paaiškinimo AP ko- respondentui buvo grąžintos su- spenduotos karo korespondento teisės.

Igalinui paaiškėjo, kad Sovietų inscenizuota kapituliacija Ber- lyne buvo jų pirmasis Vakarų pajėgas užsachuojantis žingsnis. Kapituliacijos paskelbimo atidė- jimui jie norėjo laimėti laiko kapituliacijos iškilmes Berlyno gyviesiuose pasiruosti. Tokiu būdu Reimso kapituliacijos pak- kelbimas įvyko kelioms valan- doms prasilkus po Berlyne su- ruošto farsu. Sovietų kontro- liojamoje spaudoje nepasirodė nė viena žinia apie Reimso ka- pituliaciją, ir žmonės už geleži- nės uždarog galvojo, kad tik Raudonoji armija privertė Vo- kietiją kapituliuoti...

EMIGRACIJOS KRYŽKELESE

Baigėsi dar vieni tremties metai, dar kartą nusprendėme neįsikišti didžiuliu emigracijos viltis ir lūkesčius. Tačiau žengdami į penktuosius mūsų tremties metus, mes vieną dalyką kelyje į artimiausią mūsų ateitį randame išaiškinę, kad emigracija visuo metu yra vienintelė išeitis iš vis didėjančio skurdo ir visokerpio mūsų nykimo.

Kartu gauname žinių apie vis dažnėjančius tremtinių transporto ir daugelio mūsikių išskūrimą įvairiose pasaulio kraštuose, kur jie palengva pradeda sunkų, bet jau savarankišką gyvenimą.

Tiesa, tremtinių įkurdinimas nevyksta tokiu mastu ir tokiu būdu, kaip mes pageidautume, bet mes ir patys ne viską padarome, kad greičiau iš čia išvyktume. Kai kurie mūsų yra linkę dar celti ir laukti ir savo nusizūrėtą kraštą įvažiavimo. Daznai apie pasirinktą kraštą susažarome tokį vaizdą lyg galvotume, kad tik jame tere išsi-gebumas. Kartais lengva sūrimai atmetame pasitaikančias progas išvykti į kitus kraštus. Atrodė, lyg mes viską dar matuotume laimingosios praeties mastu ir lyg mus būtų užvaldžiusi mintis, kad prarastą aštuone-rių metų nuostolį dar atsi-griebtume, pateiktą tik iš mūsų „pazastąją žemę“.

U tuo tarpu ne vienas drąsė- nės mūsų jau yra įsakušę ir net tvirtai ant kovą atsistojęs, ku- riam nors kitame krašte. Mūsų brolių jau yra visose pasaulio kraštuose, tačiau negirdėti, kad kuris būtų pražuvęs. Ir jie taip pat ilgisi Tėvynės. Tačiau jie yra laimingesni už mus, nes jau nebemėdi, darbas juos atgaivino, jų jau nekankina duonos kėsnio problema, ir jie jau gali galvoti apie tolimesnės savo ateities kū- rimą.

Nors tremtis mūsų dar nepa- lauzė, bet sužaloti jau spėjo. Be- ne žalingiausias jos padarinys mūsų charakterių bus susilpnė- jimas ryžtingumo daryti aiškius sprendimus. Niekuo tas taip ne- atsispindi, kaip atsidūrus emi- gracijos kryžkelėse, iš kurių mes dažnai tik dėl ryžtingumo stokos neįstengiamė pajudėti. Mes kar- tais neišvedame tikro santykio tarp mūsų norų ir realybės ir iš emigracijos per daug tikimės.

Mes galime didžiulius, kad mo- kėjome išlaikyti troškimą tokios laisvės, kurią nusako pasauliui iškilmingai paskelbta, bet ne- įvykdyta keturių žmogaus lais- vės charta. Mes norime išsiva- duoti iš skurdo ir pasiekti tam tikro mediaginio gerbūvio, vėl būti žmonėmis, laisvai spren- dziančiais savo likimą. Norime ir kitur nuvykti išlaikyti tremtyje sukurtą savo tautinę bendruome- nę ir jos kultūrinę institucijas. Bet turime žinoti, kad niekuo emigracijoje visiems šiem mūsų

siekimams drauge realizuoti sa- tai, dar kartą nusprendėme neiš- pildžiusis didžiuliu mūsų viltis ir lūkesčius. Tačiau žengdami į penktuosius mūsų tremties me- tus, mes vieną dalyką kelyje į artimiausią mūsų ateitį randame išaiškinę, kad emigracija visuo metu yra vienintelė išeitis iš vis didėjančio skurdo ir visokerpio mūsų nykimo.

Kartu gauname žinių apie vis dažnėjančius tremtinių transpor- to ir daugelio mūsikių išskūri- mą įvairiose pasaulio kraštuose, kur jie palengva pradeda sunkų, bet jau savarankišką gyvenimą.

Tiesa, tremtinių įkurdinimas nevyksta tokiu mastu ir tokiu būdu, kaip mes pageidautume, bet mes ir patys ne viską padarome, kad greičiau iš čia išvyktume. Kai kurie mūsų yra linkę dar celti ir laukti ir savo nusizūrėtą kraštą įvažiavimo.

Daznai apie pasirinktą kraštą susažarome tokį vaizdą lyg galvotume, kad tik jame tere išsi-gebumas. Kartais lengva sūrimai atmetame pasitaikančias progas išvykti į kitus kraštus. Atrodė, lyg mes viską dar matuotume laimingosios praeties mastu ir lyg mus būtų užvaldžiusi mintis, kad prarastą aštuone-rių metų nuostolį dar atsi-griebtume, pateiktą tik iš mūsų „pazastąją žemę“.

U tuo tarpu ne vienas drąsė- nės mūsų jau yra įsakušę ir net tvirtai ant kovą atsistojęs, ku- riam nors kitame krašte. Mūsų brolių jau yra visose pasaulio kraštuose, tačiau negirdėti, kad kuris būtų pražuvęs. Ir jie taip pat ilgisi Tėvynės. Tačiau jie yra laimingesni už mus, nes jau nebemėdi, darbas juos atgaivino, jų jau nekankina duonos kėsnio problema, ir jie jau gali galvoti apie tolimesnės savo ateities kū- rimą.

Nors tremtis mūsų dar nepa- lauzė, bet sužaloti jau spėjo. Be- ne žalingiausias jos padarinys mūsų charakterių bus susilpnė- jimas ryžtingumo daryti aiškius sprendimus. Niekuo tas taip ne- atsispindi, kaip atsidūrus emi- gracijos kryžkelėse, iš kurių mes dažnai tik dėl ryžtingumo stokos neįstengiamė pajudėti. Mes kar- tais neišvedame tikro santykio tarp mūsų norų ir realybės ir iš emigracijos per daug tikimės.

Mes galime didžiulius, kad mo- kėjome išlaikyti troškimą tokios laisvės, kurią nusako pasauliui iškilmingai paskelbta, bet ne- įvykdyta keturių žmogaus lais- vės charta. Mes norime išsiva- duoti iš skurdo ir pasiekti tam tikro mediaginio gerbūvio, vėl būti žmonėmis, laisvai spren- dziančiais savo likimą. Norime ir kitur nuvykti išlaikyti tremtyje sukurtą savo tautinę bendruome- nę ir jos kultūrinę institucijas. Bet turime žinoti, kad niekuo emigracijoje visiems šiem mūsų

siekimams drauge realizuoti sa- tai, dar kartą nusprendėme neiš- pildžiusis didžiuliu mūsų viltis ir lūkesčius. Tačiau žengdami į penktuosius mūsų tremties me- tus, mes vieną dalyką kelyje į artimiausią mūsų ateitį randame išaiškinę, kad emigracija visuo metu yra vienintelė išeitis iš vis didėjančio skurdo ir visokerpio mūsų nykimo.

Kartu gauname žinių apie vis dažnėjančius tremtinių transpor- to ir daugelio mūsikių išskūrimą įvairiose pasaulio kraštuose, kur jie palengva pradeda sunkų, bet jau savarankišką gyvenimą.

Tiesa, tremtinių įkurdinimas nevyksta tokiu mastu ir tokiu būdu, kaip mes pageidautume, bet mes ir patys ne viską padarome, kad greičiau iš čia išvyktume. Kai kurie mūsų yra linkę dar celti ir laukti ir savo nusizūrėtą kraštą įvažiavimo.

Daznai apie pasirinktą kraštą susažarome tokį vaizdą lyg galvotume, kad tik jame tere išsi-gebumas. Kartais lengva sūrimai atmetame pasitaikančias progas išvykti į kitus kraštus. Atrodė, lyg mes viską dar matuotume laimingosios praeties mastu ir lyg mus būtų užvaldžiusi mintis, kad prarastą aštuone-rių metų nuostolį dar atsi-griebtume, pateiktą tik iš mūsų „pazastąją žemę“.

U tuo tarpu ne vienas drąsė- nės mūsų jau yra įsakušę ir net tvirtai ant kovą atsistojęs, ku- riam nors kitame krašte. Mūsų brolių jau yra visose pasaulio kraštuose, tačiau negirdėti, kad kuris būtų pražuvęs. Ir jie taip pat ilgisi Tėvynės. Tačiau jie yra laimingesni už mus, nes jau nebemėdi, darbas juos atgaivino, jų jau nekankina duonos kėsnio problema, ir jie jau gali galvoti apie tolimesnės savo ateities kū- rimą.

Nors tremtis mūsų dar nepa- lauzė, bet sužaloti jau spėjo. Be- ne žalingiausias jos padarinys mūsų charakterių bus susilpnė- jimas ryžtingumo daryti aiškius sprendimus. Niekuo tas taip ne- atsispindi, kaip atsidūrus emi- gracijos kryžkelėse, iš kurių mes dažnai tik dėl ryžtingumo stokos neįstengiamė pajudėti. Mes kar- tais neišvedame tikro santykio tarp mūsų norų ir realybės ir iš emigracijos per daug tikimės.

Mes galime didžiulius, kad mo- kėjome išlaikyti troškimą tokios laisvės, kurią nusako pasauliui iškilmingai paskelbta, bet ne- įvykdyta keturių žmogaus lais- vės charta. Mes norime išsiva- duoti iš skurdo ir pasiekti tam tikro mediaginio gerbūvio, vėl būti žmonėmis, laisvai spren- dziančiais savo likimą. Norime ir kitur nuvykti išlaikyti tremtyje sukurtą savo tautinę bendruome- nę ir jos kultūrinę institucijas. Bet turime žinoti, kad niekuo emigracijoje visiems šiem mūsų

remti jų didį darbą ir mūsų tautinės šviesos gaivintojus. Daugelis mūsų čia Vokietijoje gali jau nesusipėti žymiau pasi- ruošti išskūrimui. Tačiau visų mūsų pasirušimė esmė glūdi pirmoje eilėje vidujinių mūsų ga- lių sukoncentravime ir harmo- ningame mūsų siekimų realybės santykio nustatyme.

Būkime drąsus ir tvirti, ženg- dami į naujuosius ir, gal būt, lemtinguosius mūsų gyvenimo metus. **Stepas Malėnas**

BALF-PIRMININKO SVEIKINIMAS ŠVENČIŲ PROGA

Taikos ir ramybės pasaulyje vis dar nėra. Tėvynė Lie- tuva svetimųjų priespaudoje. Jos taurūs piliečiai tūkstan- čiais kankinami kalėjimuose ir Sibire. Per 50.000 lietuvių tremtyje, išblaškyti Vokietijoje ir kitose šalyse. Jų skur- das ir badas, ypač vaikūčių, yra šurpulingas. Kalėdų švenčių laiką pasimelskime už nelaimingus brolius ir seses lietuvius. Suteikime jiems pagalbą aukomis ir parū- pinkime juos priglausti šioje laisvės šalyje — Amerikoje. Mūsų galeistungams suteiks jiems paguodos, stiprybės kentėjimuose ir šventės jiems bus linksmesnės.

Is širdies reiškii linkėjimus Kalėdų Šventėms ir Nau- jiemis Metams visiems mūsų bendradarbiams, geradariams ir tremtyje vargantiesiems, kad Dievas leistų tremtiniam susilaukti laimingesnės ateities ir ramybės.

Kun. Dr. J. B. Končius

BALF'o Istaigos Europoje vardu Sventųjų Kalėdų ir Naujųjų Metų proga sveikinu Seses ir Brolius lietuvius, linkėdama Jūsų sunkiame gyvenime ištvėrmės ir greičiau sulaukti laisvės ir geresnio gyvenimo dienų.

Izabelė Rovaite

Penktą kartą sutinkame Naujus Metus tremtyje. De- vintą kartą linkime vienii kitiems sekantiems Naujus Metus sutikti laisvoje Tėvynėje. Tačiau pirmą kartą šitie mūsų linkėjimai yra pagrįsti daugiau, negu vien tik mūsų pačių ilgesiais, norais ir viltimis. Ši kartą matome, kad gerosios pasaulio jėgos suprato, jog su paktu kompromiso negali bū- ti, ir rikiojasi galutinei kovai.

Užmirškime tarpusavies nesusipratimus, išsirikiuokime ir mes šalia gerųjų jėgų ir, prašydami Dievo pagalbos, viso- mis mūsų išgalėmis padėkime joms šioje kovoje, nuo ku- rios išdavy priklausys, ar mes ateinančiais metais priartė- simė prie mūsų Tėvynės, ar dar labiau nuo Jos nutolsimė.

Leopoldas Dymša

LTB Svetimioi Valdyba sveikina visus Svetimioi istaigų vadovus, mokytojus ir kitus kultūrininkus Naujųjų 1949 Metų proga ir linki taip pat sėkmingai ir toliau ugdyti mūsų tautinę kultūrą ir jaunąją tremtinių kartą išlais- vintoms Tėvynės atečiai.

LTB Svetimioi Valdyba

Sv. Kalėdų ir Naujųjų Metų proga nuoširdžiai sveikinu visus Anglų Zonos svetimioi ir kultūros darbuotojus. Dė- koju už pasiaukojimą, ugdant mūsų bendruomenės dvasi- nę ir intelektualines pajėgas. Linkiu ir ateityje, kur be- būtume, ištvėrmingai ir vieningai dirbti mūsų Brangios Tėvynės ir jos ateities gerovei.

M. Krškščiūnas,

Z. Vyr. Inspektorius, Šviet. ir Kult. Įgaliotinis

Naujų Metų proga sveikiname Britų Zonos LTB narius linkėdami ištvėrmės ir laimės ateinančiais metais.

Apygardų ir Apylinkių Komitetams ir pareigūnams, dė- kodami už pereinamais atliktus darbus ir padėtas pa- stangas mūsų bendruomenės labui, linkime sekantiems me- tais dirbti ryžtingai ir su viltim, kad tremties vargai greitai baigsis.

Lai ateinantįjį metai atneša mūsų tautiečiams visame pasaulyje džiugią Laisvės Žinią.

LTB Britų Zonos Taryba

BALTŲ CENTRINĖS TARYBOS Lietuvos Skyrius nuoširdžiai sveikina visus tautiečius Naujųjų Metų proga ir linki jiems jėgų ir ištvėrmės sunkiame tremties kelyje.

BCT Lietuvių Atstovas

Naujųjų Metų proga nuoširdžiai sveikinu visus Britų Zonos lietuvių tremtinius ir linkiu jiems sėkmingai iš- spresti visus savo artimiausios ateities uždavinius.

Dr. J. Sernaitis

BALF Įgaliotinis Britų Zonai

DIDŽIAI GERBIAMOSIUS AUTORIUS, BENDRA- DARBIOUS, PLATINTOJUS IR SKAITYTOJUS Kalėdų ir Naujųjų Metų proga nuoširdžiausiai sveikina

Leldykla „PATRIA“

Nuoširdžiai sveikina mūsų mieluosius skaitytojus ir bran- giuosius bendradarbius, sulaukusius 1949 metų, ir linki, kad Tėvynės laisvės viltys vis labiau ryškėtų, gaivintų palistančius, kovos ugnimi uždegtų pasiryžėlius, ištvėr- mės suteiktų sunkaus darbo našumą.

„Lietuvių Žodžio“ Redakcija ir Administracija

Iš emigrantų pastogės Fallingbostelyje

— Gruodžio 1 d. čia lankėsi VLIKO ats. p. prof. Mackevičius, ir L. R. Kryž. atst. p. Daugėla ir B. L. Tarybos ats. dr. J. Sernaitis. Jie padarė pranešimus ir atsakė į gausius paklausimus. Buvo priimta rezoliucija, kurioje emigracijai pasirušę lietuvių pasižada ir užjūrių kraštuose gy- vendami neatitrukti nuo liet- bendruomenės ir remti liet. or- ganizacijas, spaudą, skaityti liet. knygas ir nepamiršti gimtosios tėvų kalbos. Taip pat susirinki-

me iškilo Maž. Lietuvos atstovo į VLIK'ą išsileidimo klausimas. — Gruodžio 4 d. buvo sureng- tos iškilmingos išleistuvės-aktas atsisveikinant su 12 transportu į Australiją išvykstančiais lietu- viais. Kartu su šiuo transportu išvyko ir stovyklos kultūros reik- vadovas Alb. Pocius, kuris ne- žiūrėdamas nepalankių aplinky- bių, dirbdamas be jokio atlygini- mo, išjudino apmirusį stovyklos kultūrinį gyvenimą, įkurdamas „Neringos“ vardo skautų-čių viet- tininkiją, organizuodamas šven- tes, įvairius minėjimus išvyks- tančiųjų išleistuves ir chorą, ku- riam diriguoja p. A. Masevičius. Išvykstančiam savo darbuotoji vietas skautai ir kultūrininkai palinkėjo ir Australijoje nepa- miršti spaudos ir organizacinio darbo.

— Pradž. mokykloje mokosi per 150 vaikų. Dirba 6 mokyto- jai. Rūpinamasi gauti geresnes mokyklai patalpas.

„Neringos“ vietininkijai da- bar vadovauja viet. stud. pask. E. Fedaravičius, adj. R. Kurasas, sk. vyčiams — stud. A. Ga- velis, „Jūratės“ d-vei — mokyt. Markonienė ir „Kastyčio“ d-vei — Ramanauskas. Bendradar- biau jama su latvių, lenkų, uk- rainiečių ir vokiečių skautais. Skaitybės sukakties 30 m. proga buvo surengtas išpūdingas tarp- lauzas. **Vyt. P. kas**

IŠ BRITŲ ZONOS Į JAV GALĖS ĮVAŽIOTI TIK 31.000 TREMTINIŲ

Amerikiečių zonos IRO įkūdi- nimo skyrius pareiškė, kad per savaitę jis gali paruošti 2000 tremtinių į JAV pagal Displaced Persons Act 1948 įvažiuoti.

Tos pat zonos IRO direktori- ūs pranešimu, pagal šį įstaty- mą DP Komisija nustatė šias kvotas atskiroms valstybėms ir zonoms: 144.000 — iš Vokietijos, 30.000 — iš Austrijos ir 31.000 — iš Britų zonos.

Direktorius manas, kad tik nuo š. m. vasario mėn. vidurio į JAV galės įvažiuoti per savaitę po 2.000 tremtinių.

(IRO Inform. Nr. 59)

PRIEDAI IŠEMIGRUOJANTIEMS TREMTINIAMS

PW/DP Division HQ Lemgo praneša, kad nuo š. m. sausio 1 d. visiems emigruojantiems ir re- partuojantiems tremtiniam prieš išvykstant bus duodami šie priedai:

- 1) IRO cigarečių kiekvienam per 160 (nuo 100, 2) saldinių kiekvienai laukiančiai ar maitinančiai motinai ir kiekv. vaikui 1—20 metų amžiaus po 12 unc., 3) tualetinio muilo kiekvienam 20 m. amž. — 4 unc., 4) vaikų muilo kiekvienam iki 2 metų amž. — 4 unc., 5) degtukų kiek- vienam per 16 metų amž. — 100 degt., 6) sanitarinių raiščių kiek- vienai moteriai 6 vn., 7) skut. peiliukų kiekv. vyrui per 16 me- tų amž. — 4 peil., 8) tualetinio popieriaus kiekv. — 1.

Be to, kiekv. atitinkamo am- žiaus tremtiniai bus duodama

mėnesio norma žuvies taukų ir kūdikiams maisto.

— Stovyklos, kuriose tremtini- niams buvo išduota mažiau ap- rangos ir avalynės, kaip kitose kaimyninėse stovyklose, galėsi šiuo reikalu kreiptis į atitinka- mos apygardos Baltų Tarybą.

— Nėtrukus bus išleista nauja tremtinių švietimo instrukcija, kurioje bus nustatytas ir moky- tojams atlyginimas.

— Lapkričio 30 d. Britų zono- je buvo 177.085 tremtiniai, iš kurių 80.313 lenkų, 27.225 latvių, 22.130 ukrainiečių, 15.514 jugo- slavų, 13.114 lietuvių, 6.368 estų ir kiti — kitų tautybių. Transzi- tinėse stovyklose tuo metu buvo 1.327 lietuvių. Per šį laiką re- partijavo 10 lietuvių, emigravo 308 lietuvių.

JTO KONFERENCIJOS BALANSO PARASTĖJE

(Mūsų spec. koresp. JTO konferencijoj)

Ištūstėjo Palais de Chaillot rūmai, dr. Ewat paskutinį kartą tris kart sumušė kūjeliu į stalą ir paskelbė Trečiąją JTO visumos konferenciją užbaigta.

Tiesa, užbaigti ji buvo numa- tyta keliasdešimt valandų anks- čiau. Bet ir paskutinėmis valan- domis sovietai pasielgė sovietiš- kai. Kai vakariečiai vieni kitus liaupsino atsisveikinimo kalbo- mis ir jau krovėsi lagaminus, so- vietai staiga iškėlė Korėjos klau- simą. Teko konferenciją pratę- si, sulaukyti laivus, lėktuvus, daugybę smulkių reikalikų va- kariečių diplomatams apvirto aukštyn kojom...

Skaitymenų kalba

Konferencijoje alyvavo 275 de- legatai, 138 pagalbinkai ir visa armija diplomatų, kurie sudarė delegacijų štabus. Iš delegacijos išdorožė per 5000 prakabų, kurios sudaro net 10 mil. žodžių...

Anglų spauda su pasipiktinimu pastebėjo, kad buvo pasakyta per daug žodžių...

Posėdžius apiankę 110.000 žmo- nių. Reikia pasakyti, kad pary- žiečiai mėgdavo užsukti į JTO konferenciją. Tai buvo įtraukia- ma į pramogų sąrašą.

JTO trečioji visumos konfe- rencija žurnalistų buvo tiesiog apgulta. Nuolat jų sekė kelii šim- taisi akredituoti žurnalistai, bet iš viso sąrašuose figūruoja net 1700 spec. korespondentų. Jie visi at- stovavo apie 2000 laikraščių, žur- nalu, žinių agentūrų. Tiesa, Maskva teturėjo tik 3 korespon-

dentus, bet jos garbei dirbančių buvo keletą šimtų daugiau...

Balansas

Bendrai, konferencija nieko nepasiekė. Konkretūs rezultatai rodo... bankrotą. Daugusia — nie! Kas tik buvo norėta po- zityvaus pasiekti, rusai visada „pritardavo“ — nie. Iš kitos pu- šės — vakariečiai taip pat prie- šinosi ten, «kur sovietai aiškiai per toli nušįsdavo.

Būtų tuščias darbas skaičiuoti, ką kuri komisija nuveikė. Palie- ku šitai atlikti JTO apmoka- miems buhalteriams... Svar- biausi reikalai, kaip Berlynas, Palestina, Korėja nepajudėjo nė iš vietos. Lygiai — kaip atomi- nės energijos ir atominių ginklų kontrolė, etc.

Bet esama pasaulyje ir opti- mistų. Jie laiko konferenciją pa- sisekusia. Toks pirmasis optimis- tas yra misteris Vyšinskis. Jis išvažiudamas žurnalistams pa- reiškė, kad konferencija pilnai pa- vykusi, nes joje buvusi jaučiama taikos nuotaika...

Toliau ir nebesileisim į mišką. Lieka tik paminėti idomus fak- tas. Kartą apsnūdusius ir sugle- busius delegatus iš saldžios ra- mybės pabudino tūlas Garry Davis, pasiskelbęs pirmuoju ja- saulio piliečiu. Jis pakėlė JTO salėje triukšmelį, reikalaujantys kovoti dėl taikos, sudaryti vieną pasaulio valstybę ir vieną val- džią.

Bet policija čiuo Garry Davis už apikaklės ir, švelniai tariant, išmetė pro duris.

Bet Garry Davis nenurimo. Jis suaukė didžiulėse Paryžiaus sa- lėse mitingus, reikalavo toliau pasaulinės valdžios. Aišku — piliečiai sunku be valdžios.

Rezultatai: į pačią pabaigą net pats dr. Ewatt su Davis konfe- ruoja, tariasi, rimčiau prancū- zų laikraščiai vedamuosiuose apie JTO konferenciją neapsieia- na be neaiškios kilmės ir paskir- ties Davisl.

Šiuo punktu tebūnie leista ir užbaigti liūdną JTO konferen- cijos balansą, teisingiau bankro- tą...

Kaulai šunims

Tiesa — buvo nuvesti keli kauli šunims: tai genocido kon- vencija ir Tarptautinio Zmogaus Teisių Statuto Deklaracija. Tū- li dėl to parodė daug entuziazmo, bet mes žinome, kiek šių gražių sumanymų laikosi „išlaisvinto- jai“ iš Rytų...

Kad ir džiaugdamiesi gražių žodžių versme, turime tuos susi- tarimus nedaugiau vertinti, kaip šunims nuvestius kaulus.

Na, ir pabaigos vietoje

Kuo užbaigti šį liūdną balan- są?

Politinė ir nepermatoma migla pasaulį gaubia dar tirščiau, nėra vilties, kad ji išsiskaidytų. O, skurdus Kalėdų taikos varpų gaudimas visai išnyksta ginklų žvangėjime. **Z. Ubr.**

IVAŽIAVIMO Į KANA- DĄ LENGVOTOS PRANEŠIMAI

BCT PRANEŠIMAS

Skubiai ieškomi specialistai: **Kanada:**

1) 6 vyrai — deimantų įstati- netojai (juvelirai), turintieji ge- rą patyrimą;

2) Belgija: Tekstilės pramonė:

1 meistras — kojinių gamyboje ir medvilnės audyklai;

1 techniškas inžinierius kojinių ir medvilnės audyklai vestii;

2 meistrai vilnos audyklai prie Bruxelles.

Amžius iki 50 metų. Norintie- ji skubiai praneša Baltų C. Ta- rlybai — Detmold, Wittjestr. 14.

DP STUDENTŲ ŽINIAI

HQ PW DP Division, Lemgo savo 1948 metų gruodžio mėn. 8 dienos aplinkraštyje praneša:

1. Po šio 1948/49 metų žiemos semestro DP studentai daugiau į vokiečių universitetus nebus pri- imami.

2. Šiuo metu studijuojančių vokiečių universitetuose DP studentų statusas pasilieka ne- pakeistas, bet yra numatoma ar- timoje ateityje IRO individualus kiekvieno studento apklaudinėji- mas. **M. K.**

PATAISYMAS

„Liet. Žodžio“ 51 nr. praneši- me apie Zoninę Amatų Mokyklą Diepholze — poskyryje „Mokyk- loje organizuojami šie skyriai“, yra praleistas vienas sakynys: „Vyrliškų rūbų siuvimo“.

VISUOMENĖS ŽINIAI

LTB Württembergo - Badeno Apygardos Komitetas savo laiku yra atspausdinęs keletą mokyk- loms tinkamų vadovėlių, kurių tiražas jau yra išsibaigęs.

Apygardos Komiteto žinioje, Tübingen, Schellingstr. 9, dar yra anglų kalbos gramatikų — V. Kamantausko, Tikybos vado- vėlių „Tėve Mūsų“ ir gražiai spalvotai iliustruotų vaikams knygelėlių eilėmis su kietu virše- liu „Vyturėliai Laukose“. Si knygelė yra tinkama vaikams dovana ypatingai Švenčių proga.

Šias knygas Apygardos Komite- te galima gauti papiginta kal- na. Anglų kalb. gramatika — V. Kamantausko kainuoja tik 2 DM, „Vyturėliai Laukose“ 1.50 DM, „Tėve Mūsų“ 1 DM. Spau- dos platintojams ir užsakiems didesni kiekį pavieniams asme- nims daroma nuolaida.

PAIESKOJIMAI

Stasys Radavičius, tarnaujās Svetimšalių Legijone, prašo atsi- liepti savo buvusius draugus le- gionierius, su kuriais dėl nepa- stovios gyvenamos vietos nutru- kęs yra ryšys. Jo adresas: Cpl. Radavičius Stasys, D.C.R.E. — Infirmerie de Garnison, Sid- Bel-Abbès, Algerie—Afrique.

SKELBIMAS NR. 61

Iš JAV ir kitur yra paeškomi šiame skelbime išvardinti as- menys. Ieškomeji arba jų likimą žinantieji malonėkite atsiliepti C/Kartotekai per artimiausius LTB skyrius, kartu nurodant ieš- kojimo eilės Nr. ir įdedant rei- kiamą kiekį pašto ženklų atsaky- mui apmokėti.

794. Kanopienis Feliksas (1893); Batvenytė Aldona (1930); Sapro- nas Leonas, s. Petro; Bajoras Jo- nas (1913) iš Pandėlio; Silskaitė (Sčiūnaitė) Ona iš Kauno.

795. Radzevičiūtė Danutė (1907) nuo Rokiškio; Sleinis Povilas, s. Povilo nuo Kulijų; Baraikis Ed-

vardas, kilęs iš Videniškių para- pijos.

</